

نمایشنامه

«صبا»

سرشناسه	: رنگرز، صبوره، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: نمایشنامه صبا/ صبوره رنگرز؛ با مقدمه عطاالله کوپال.
مشخصات نشر	: تهران: آماره، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ ص؛
شابک	: 978-600-744695-9
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: نمایشنامه فارسی -- قرن ۱۴
موضوع	: Persian drama -- 20th century
شناسه افزوده	: کوپال، عطاالله، ۱۳۳۸ -، مقدمه‌نویس
رده‌بندی کنگره	: PIRA۰۷۵
رده‌بندی دیویی	: ۶۲/۲۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۴۳۸۵۰

نمایشنامه

«صبا»

صبوره رنگرز

با مقدمه‌ای از دکتر عطاله کوپال

نشرآماره
©Nashre Amareh, MMXXI

نمایشنامه	کارگاه نوآوران ادبیات
زیرنظر: دکتر عطاالله کوپال	

با همکاری

عنوان اثر: صبا

نویسنده: صوره رنگرز

با مقدمه ای از دکتر عطاالله کوپال

شابک: ۹-۹۵-۷۴۴۶-۶۰۰-۹۷۸

چاپ اول، ۱۳۹۹

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

© تمامی حقوق چاپ و نشر برای نشر آماره محفوظ است

دفتر مرکزی نشر آماره: تهران، میدان انقلاب، خیابان انقلاب، ابتدای خیابان

دوازده فروردین، پلاک ۳۱۶، واحد ۴ تلفن ۰۹۳۶۸۷۶۴۳۹۱

برای آگاهی از مراکز فروش و سایر اطلاعات به وبسایت نشر آماره مراجعه کنید:

www.nashreamareh.ir

یادداشت ناشر

تا سه - چهار سال پیش، شاید هنوز هم، وقتی در کتاب‌فروشی‌ها و کتابخانه‌ها سراغ نمایشنامه‌های ایرانی می‌رفتم، از کمی آثار داخلی و خالی بودن قفسه‌های کتاب از نام نویسندگان جوان و خوش‌قریحه و باذوق عرصه ادبیات نمایشی، دچار یأس و ناامیدی می‌شدم. گونه‌ای ادبی که در سخت‌ترین شرایط جوانه‌زده و در بحرانی‌ترین زمان بالیده و رشد کرده بود، حالا دچار رکود و فراموشی شده بود!

برای احیا و جمع‌کردن آثار، راه‌حل‌های زیادی وجود داشت. یکی از آن‌ها تماس و ارتباط گرفتن با عزیزان اهل قلم و صاحب سبک بود که تعدادی از اساتید دانشگاهی و تعدادی هم از دوستان تئاتری و هم‌قلم بودند. راه دیگر ایجاد انگیزه و دست‌دراز کردن به طرف مؤلف‌های جوان بود که همین کار هم انجام شد. اولین کتاب را در سال ۹۷ چاپ کردیم که با استقبال خوبی همراه بود و بعد به ترتیب طی هماهنگی با نویسندگان بزرگ و صاحب‌نام که بر ما منت گذاشتند تا در خدمتشان باشیم. تعداد زیادی اثر به دستم رسید. خوب باید از این استقبال قدرانی می‌شد. بهترین شکل قدردانی، برخورد علمی- ادبی و منصفانه با نمایشنامه‌ها بود. باید بهترین‌ها را انتخاب می‌کردم آن هم با اصول و معیارهای قابل قبول. برای اینکه این برخورد علمی- ادبی منصفانه صورت گیرد، از میان همه نویسندگان که سال‌ها کار کرده بودند. تعداد چشمگیری را

انتخاب کردم که شایسته چاپ در این پک ادبی بودند. تا هر خواسته و سلیقه‌ی مخاطب اهل تئاتر را فراهم کرده باشم. بسیار سخت‌گیر و مشکل‌پسند که چندین اثر گواه این ادعاست.

انتشارات آماره به نیت همراه شدن با نمایشنامه‌نویسان و ارج نهادن به شور و شوق آفرینشگرانه آن‌ها در این وضعیت عجیب و ترسناک اقتصادی به یاری و خواست خدا و همت شما نویسندگان عزیز این مسیر را ادامه خواهد داد. امیدواریم که مجموعه نمایشنامه‌ها مورد پسند خوانندگان عزیز قرار بگیرد و انگیزه‌ای باشد برای خلق آثار بهتر.

در پایان از مدیرمسئول محترم انتشارات آماره جناب آقای فرهاد نوع‌پرست که زحمت بسیار زیادی کشیدند و از تیم زحمتکش این نشریه و انتشارات که امکانات گرم کردن این فضا را مهیا ساخت، بسیار متشکرم.

هومن بنائی

دبیر بخش ادبیات نمایشی و داستانی

مقدمه

نمایشنامه‌ی صبا در واقع نوعی متادرام است. یعنی نمایشنامه‌ای در باره‌ی نمایشی دیگر، که شخصیت‌های نمایشنامه‌ی نخستین قرار است آن را به صحنه ببرند. این اصطلاح (به صورت متاتئاتر) از دهه‌ی ۱۹۶۰ میلادی در دنیای نمایش مطرح گردید. «لیونل ابل» نمایشنامه‌نویس و منتقد آمریکایی (۱۹۱۰ تا ۲۰۰۱)، در سال ۱۹۶۳ این اصطلاح را برای نخستین بار به کار برد. این شگرد نمایشی برای اولین بار در نمایشنامه‌ی تراژدی اسپانیایی نوشته‌ی «تامس کید» نمایشنامه‌نویس انگلیسی، به کار برده شد. این نمایشنامه که بین سال‌های ۱۵۸۲ تا ۱۵۹۲ نوشته شده، سپس منبع الهامی شد برای ویلیام شکسپیر در نگارش نمایشنامه «تله موش» درمیانه‌ی نمایشنامه‌ی هملت، تا یکی از مهم‌ترین و برجسته‌ترین شگردهای «نمایش در نمایش» (Play – Within – Play) را در تاریخ ادبیات نمایشی جهان بیافریند. شکسپیر از این تکنیک، همچنین در نمایش رویا در شب نیمه‌ی تابستان و برخی نمایشنامه‌های دیگرش نیز استفاده کرده است. در تئاتر مدرن اروپایی، چخوف از این تمهید در پرده‌ی اول نمایشنامه‌ی مرغ دریایی بهره برده است. همچنین لوئیجی پیراندلو در نمایشنامه‌ی «شش شخصیت در جستجوی نویسنده»، آرین منوشکین در نمایشنامه‌ی «مفیستو» و در ایران، اکبر

رادی در نمایشنامه‌ی «باغ شب‌نمای ما» و یا «منجی در صبح نمناک» و بهرام بیضایی در نمایشنامه‌ی «هشتمین سفر سندباد» و برخی نمایشنامه‌های دیگرش، این روش را به کار برده‌اند.

نمایشنامه‌ی «صبا» نیز نوعی متادرام است. نمایشی است که گروهی از بازیگران را به نمایش کشیده است که می‌خواهند نمایشنامه‌ای را از ایران به لندن ببرند و آن را در آنجا به روی صحنه بیاورند. آنها در طول تدارکات خود برای این سفر با مشکلاتی مواجه می‌شوند و مخاطب در عمل با مشاهده‌ی تمرین‌های نمایش آنها هم به محتوای اثری که قرار است در لندن به روی صحنه برود آشنا می‌شود و هم قهرمانان و ضدقهرمانان نمایشنامه اصلی را در این فرایند بهتر می‌شناسد. همه‌ی کنش‌های نمایشنامه حول محور شخصیت صبا شکل گرفته است و هموست که در نهایت همه‌ی گره‌های نمایشنامه را می‌گشاید. بی‌گمان این شخصیت می‌تواند در تئاتر ایران به شخصیتی به یادماندنی و ماندگار بدل گردد.

عطاالله کوپال

زمستان ۱۳۹۹

شخصیت‌ها:

حسام (کارگردان)

ظرافت کار (نمایشنامه‌نویس)

سیامک (بازیگر)

سودابه (بازیگر)

مرجانۀ صبا (بازیگر)

پردهٔ اول

(جلوی اتاق پذیرایی منزل ظرافت کار. یک جارختی چوبی رنگ و رو رفته کنج چپ صحنه قرار گرفته و رویش چند دست لباس دیده می شود.

زنگ در به صدا درمی آید. سیامک در را باز می کند، حسام وارد می شود. پالتوی روشنی بر تن و کلاهی پشمی روی سر دارد. دست هایش را به هم می مالد.)